

ระเบียบปฏิบัติเรื่องการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรง (OSCC)โรงพยาบาลชัยภูมิ

โรงพยาบาลชัยภูมิได้จัดตั้งศูนย์พึ่งได้ (OSCC) ตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่ปี 2547 จนถึงปัจจุบัน เพื่อเป็นศูนย์ช่วยเหลือเด็ก สตรีและบุคคลในภาวะวิกฤติ (One Stop Crisis Center) โดยได้ให้บริการแก่ผู้ป่วยเด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัว ที่ตกเป็นเหยื่อของการกระทำรุนแรงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ เพศและสังคม

วิสัยทัศน์ : เด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัวปลอดภัยจากการถูกกระทำรุนแรง และล่วงละเมิดสิทธิ

พันธกิจ : ให้การช่วยเหลือเด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัวที่ถูกละเมิดสิทธิ พร้อมทั้งเฝ้าระวัง ความรุนแรง ประสานงานชุมชนและองค์กรอื่น เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัว

1. วัตถุประสงค์

1. ให้บริการช่วยเหลือเด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัวที่ได้รับการกระทำรุนแรง ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ เพศและสังคม
2. รับแจ้งเหตุเด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัวที่ถูกกระทำรุนแรง รวบรวมและให้ข้อมูลเบื้องต้น ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างเครือข่ายของการดำเนินงานช่วยเหลือเด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัวที่ถูกกระทำรุนแรง

2. ขอบเขต

ให้การช่วยเหลือผู้ป่วยเด็กและสตรีและบุคคลในครอบครัวที่ถูกกระทำรุนแรง ทั้งด้านร่างกาย / จิตใจ / เพศและสังคมที่มารับบริการในโรงพยาบาลชัยภูมิ ตลอดทั้งติดตามช่วยเหลือ ต่อเนื่องที่บ้านโรงเรียน และชุมชนในรายที่จำเป็น

3. นิยามศัพท์

เด็ก หมายถึง ผู้ป่วยเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์ ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส (ตาม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546)

สตรี หมายถึง ผู้ป่วยหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส (ในที่นี้หมายถึง การสมรสที่ชอบด้วยกฎหมาย)

ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ป่วยที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป

บุคคลในครอบครัว หมายถึง คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามี ภรรยา โดยมีได้จดทะเบียนสมรส บุตร บุตรบุญธรรม สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งบุคคลใด ๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัย และ อยู่ในครัวเรือนเดียวกัน

ศูนย์พึ่งได้ หมายถึง หน่วยงานให้ความช่วยเหลือเด็กสตรีและบุคคลในครอบครัวที่ถูกกระทำรุนแรง ในที่นี้หมายถึง กลุ่มงานจิตเวช โรงพยาบาลชัยภูมิ เป็นศูนย์ที่ตั้งและประสานงาน

การกระทำรุนแรง แบ่งเป็น 4 ประเภทได้แก่

1. การกระทำรุนแรงทางกาย หมายถึง การใช้กำลังหรืออุปกรณ์ใดๆเป็นอาวุธทำร้ายร่างกายที่มีผลทำให้ร่างกายได้รับบาดเจ็บ พิการ หรือเสียชีวิต

2. การกระทำรุนแรงทางจิตใจ หมายถึง การกระทำใดๆที่มีผลให้ผู้ถูกกระทำได้รับความกระทบกระเทือนด้านจิตใจหรือเสียดสีเสีรภาพ ได้แก่ การถูกทอดทิ้ง การดูถูกเหยียดหยาม หรือดูต่ำและกักขัง

3. การกระทำรุนแรงทางเพศ หมายถึง การกระทำที่มีผลให้ผู้ถูกกระทำได้รับความกระทบกระเทือนหรือเสียหาย เกี่ยวข้องเรื่องทางเพศ ได้แก่ การถูกข่มขืน การถูกลวนลาม อนาจาร และการถูกบังคับค้าประเวณี

4. การทอดทิ้ง หมายถึง การไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และคุ้มครองเด็กอย่างเหมาะสม เพียงพอ ซึ่งผู้ปกครองต้องไม่กระทำการ ดังนี้

4.1 ทอดทิ้งเด็กไว้ในสถานเลี้ยงเด็ก หรือสถานพยาบาล หรือไว้กับบุคคลรับจ้างเลี้ยงเด็ก หรือที่สาธารณะการเลี้ยงดูโดยมิชอบ

4.2 ละทิ้งเด็กโดยไม่จัดให้มีการป้องกันดูแลสวัสดิภาพหรือให้การเลี้ยงดูที่เหมาะสม ขัดขวางการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็ก

4.3 จงใจหรือละเลยไม่ให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีพหรือสุขอนามัยจนน่าจะเกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจของเด็ก

4.เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข แนวทางปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือเด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัวที่ถูกกระทำรุนแรง

5.นโยบาย

เพื่อให้เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลชัยภูมิปฏิบัติได้ถูกต้องเมื่อมีเด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรง (OSCC)

6. ความรับผิดชอบ

1. นักจิตวิทยา / นักสังคมสงเคราะห์ / พยาบาลห้องฉุกเฉิน / พยาบาลหอผู้ป่วยใน/พยาบาลจิตเวช สอบถามคัดกรองเบื้องต้น
2. พยาบาลห้องฉุกเฉิน / พยาบาลห้องตรวจ สอบถามประวัติ บันทึกประวัติ รายงานแพทย์ เข้าตรวจร่างกายร่วมกับแพทย์ ดูแลการเก็บวัตถุพยานที่ส่งตรวจ เจาะเลือด ประสานงานกรณีนอนโรงพยาบาลหรือ ส่งต่อ นัดหมาย/ส่งต่อศูนย์ฟังได้ในวันทำการ
3. เจ้าหน้าที่ห้องบัตร ทำ OPD Card และพิมพ์ OPD Card 2 ใบ
4. พยาบาลหอผู้ป่วยใน แนะนำญาติ การปฏิบัติตัว การป้องกันความลับ ประสานงาน
5. เจ้าหน้าที่ห้องชันสูตร ตรวจเลือด ส่งวัตถุพยานตรวจ
6. พยาบาลห้องฉุกเฉิน /พยาบาลห้องให้คำปรึกษา ให้คำปรึกษา เจาะเลือด ประเมินปัญหาด้านจิตใจ ประสานงานกับแพทย์ เพื่อให้การรักษา ประสานพยาบาลหอผู้ป่วยในกรณีต้องนอนโรงพยาบาล ติดตาม Case
7. แพทย์ ตรวจร่างกาย ให้การรักษาตามมาตรฐาน
8. เกสซ์กร จ่ายยาตามคำสั่งแพทย์ ให้คำแนะนำเรื่องการกินยา
9. เจ้าหน้าที่รับผิดชอบศูนย์ฟังได้ ทำหน้าที่ประสานงาน ส่งต่อผู้ป่วย พร้อมทั้งให้การช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ

แนวทางดูแลผู้ป่วยที่ถูกกระทำรุนแรงโดยศูนย์พึ่งได้ OSCC โรงพยาบาลชัยภูมิ

ในเวลาราชการ

1. ผู้มารับบริการติดต่อยังจุดพยาบาลคัดกรอง
  2. พยาบาลคัดกรองเปิด Visit ที่เวชระเบียน จากนั้นโทรประสานงานเจ้าหน้าที่ศูนย์พึ่งได้ (OSCC) เบอร์ 81208 พร้อมนำส่งผู้ป่วยที่ศูนย์ฯ
  3. เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ (นักจิตวิทยา/นักสังคมสงเคราะห์/พยาบาล) ประเมินอาการช้ำประวัติอาการเจ็บป่วย ประวัติทางสังคม ประวัติครอบครัว วัตถุประสงค์สุขภาพและลงบันทึกข้อมูลเบื้องต้น
  4. เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ counseling แนวทางการตรวจเพิ่มเติม และ การตรวจ Anti-HIV จากนั้นประสานกลุ่มงานนิติเวชเพื่อนำส่งผู้ป่วยรับการตรวจ
  5. แพทย์นิติเวชทำการตรวจร่างกายพร้อมบันทึกผลการตรวจร่างกาย ผลตรวจภายใน ผลชันสูตรตามแบบบันทึกอย่างละเอียด และเก็บวัตถุพยานเพื่อส่งตรวจ
  6. แพทย์สั่งเจาะเลือด Anti-HIV , VDRL และตรวจ UPT พร้อมส่งยาต้าน HIV, ยาป้องกัน STD และยาป้องกันการตั้งครรภ์ โดยพิจารณาเป็นกรณี หรือกรณีที่มีอาการทางกายแรงด่วน สามารถส่งปรึกษาแพทย์ห้องฉุกเฉิน เพื่อตรวจประเมินคัดกรองในเบื้องต้น
  7. หากประเมินว่าผู้ป่วยจำเป็นต้องได้รับการดูแลจากแผนกอื่นเพิ่มเติมสามารถปรึกษาแพทย์เฉพาะทางแผนกอื่นๆร่วมตรวจรักษา
  8. เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการนัดติดตามการรักษาพบแพทย์นิติเวชประมาณ 2 สัปดาห์ที่ OPD นิติเวช เพื่อฟังผล lab Anti-HIV, LFT, Creatinine, UPT, U/A และตรวจ anti HIV LFT Cr UPT ซ้ำ
  9. เมื่อผู้ป่วยมาติดตามอาการที่ 2 สัปดาห์และผลตรวจปกติ แพทย์นิติเวชจะออกใบนัดให้ที่ 1,3 และ 6 เดือน รายละเอียดดังนี้
    - 1 เดือน ส่งตรวจ anti HIV HBsAg Aniti HCV VDRL UPT
    - 3 เดือน ส่งตรวจ anti HIV VDRL
    - 6 เดือน ส่งตรวจ anti HIV HBsAg Anti HCV VDRL
- โดย เด็กชายและหญิง นัดตรวจเลือดและฟังผลที่ OPD กุมารเวช จ-ศ , ผู้ใหญ่เพศหญิง นัดที่ OPD นรีเวช จ-ศ , ผู้ใหญ่เพศชาย นัดที่ OPD อายุรกรรม จ-ศ
10. กรณี ผล HIV positive ส่งปรึกษา day care เพื่อเข้าสู่กระบวนการรักษา
  11. กรณีตรวจพบ STD ผู้ป่วยเพศหญิงทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ส่งปรึกษา OPD นรีเวช ผู้ป่วยเด็กเพศชาย ส่งปรึกษา OPD กุมารเวช ผู้ป่วยผู้ใหญ่เพศชายส่งปรึกษา STD clinic ชัยภูมิ2
  12. กรณีผู้ป่วยที่มีอาการบาดเจ็บทางด้านร่างกายที่รุนแรง ให้พิจารณารับการรักษาโรงพยาบาล

13. หากไม่มีอาการทางกายที่รุนแรงแต่เสี่ยงการถูกกระทำซ้ำ หรือไม่ปลอดภัย ไม่สามารถกลับชุมชน ให้เจ้าหน้าที่ศูนย์พึ่งได้ (OSCC) ประสานงานไปยังหน่วยงานบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดชัยภูมิ เพื่อให้ช่วยเหลือเรื่องที่พุกชั่วคราว และด้านสังคมอื่นๆ ต่อไป

นอกเวลาราชการ

1. เวชระเบียนเปิด Visit ไปยังห้องตรวจฉุกเฉิน พยาบาลห้องฉุกเฉินตรวจประเมินอาการ ซักประวัติ คัดกรอง วัดสัญญาณชีพ ติดสติ๊กเกอร์สีชมพู สงสัย rape
2. **กรณีถูกล่วงละเมิดทางเพศ** Consult แพทย์นิติเวชเพื่อตรวจร่างกาย พร้อมบันทึกผลการตรวจร่างกาย ตรวจภายใน ผลชันสูตรตามแบบบันทึกอย่างละเอียด และเก็บวัตถุพยาน
3. แพทย์สั่งเจาะเลือด Anti-HIV , VDRL และตรวจ UPT พร้อมสั่งยาต้าน HIV, ยาป้องกัน STD และยาป้องกันการตั้งครรภ์ โดยพิจารณาเป็นรายกรณี
4. **กรณีมีอาการทางด้านร่างกาย** แพทย์เวรร่วมกับแพทย์นิติเวชตรวจร่างกายและปรึกษาแพทย์เฉพาะทางเพิ่มเติมตามความเหมาะสม
5. พยาบาลห้องฉุกเฉิน counseling ก่อนทำการเจาะเลือด Anti-HIV
6. เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการนัดติดตามการรักษาพบแพทย์นิติเวชประมาณ 2 สัปดาห์ที่ OPD นิติเวช เพื่อฟังผล lab Anti-HIV, LFT, Creatinine, UPT, U/A และตรวจ anti HIV LFT Cr UPT ซ้ำ
7. เมื่อผู้ป่วยมาติดตามอาการที่ 2 สัปดาห์และผลตรวจปกติ แพทย์นิติเวชจะออกไปนัดให้ที่ 1,3 และ 6 เดือน รายละเอียดดังนี้
  - 1 เดือน ส่งตรวจ anti HIV HBsAg Aniti HCV VDRL UPT
  - 3 เดือน ส่งตรวจ anti HIV VDRL
  - 6 เดือน ส่งตรวจ anti HIV HBsAg Anti HCV VDRL

โดย เด็กชายและหญิง นัดตรวจเลือดและฟังผลที่ OPD กุมารเวช จ-ศ , ผู้ใหญ่เพศหญิง นัดที่ OPD นรีเวช จ-ศ , ผู้ใหญ่เพศชาย นัดที่ OPD อายุรกรรม จ-ศ

8. หากมีปัญหาทางด้านสังคม จิตใจร่วมด้วย ให้นำที่ศูนย์พึ่งได้ (OSCC) ในวันทำการถัดไป
9. กรณีผู้ป่วยที่มีอาการบาดเจ็บทางด้านร่างกายที่รุนแรง ให้พิจารณารับการรักษาโรงพยาบาล
10. หากไม่มีอาการทางกายที่รุนแรงแต่เสี่ยงการถูกกระทำซ้ำ หรือไม่ปลอดภัย ไม่สามารถกลับชุมชน ให้ผู้ป่วยพักรอที่โซนสังเกตอาการของห้องฉุกเฉินได้ เพื่อรอเจ้าหน้าที่ศูนย์พึ่งได้ประสานงานไปยังหน่วยงานบ้านพักเด็กและครอบครัว จังหวัดชัยภูมิในเวลาทำการ หรือหากเป็นวันหยุดราชการหลายวัน สามารถโทรติดต่อสายด่วน 1300 ขอความช่วยเหลือจากพม. เพื่อให้ความช่วยเหลือเรื่องที่พุกชั่วคราว และด้านสังคมอื่นๆ ต่อไป

11. กรณีผู้ป่วยในที่ทราบภายหลังว่าเข้าข่าย OSCC ให้แจ้งศูนย์พึ่งได้ (OSCC) เพื่อให้การช่วยเหลือตามกระบวนการ หากเป็นกรณี Rape ต้องมีการปกปิดข้อมูลไม่ให้บุคคลทั่วไปเข้าถึงข้อมูลได้

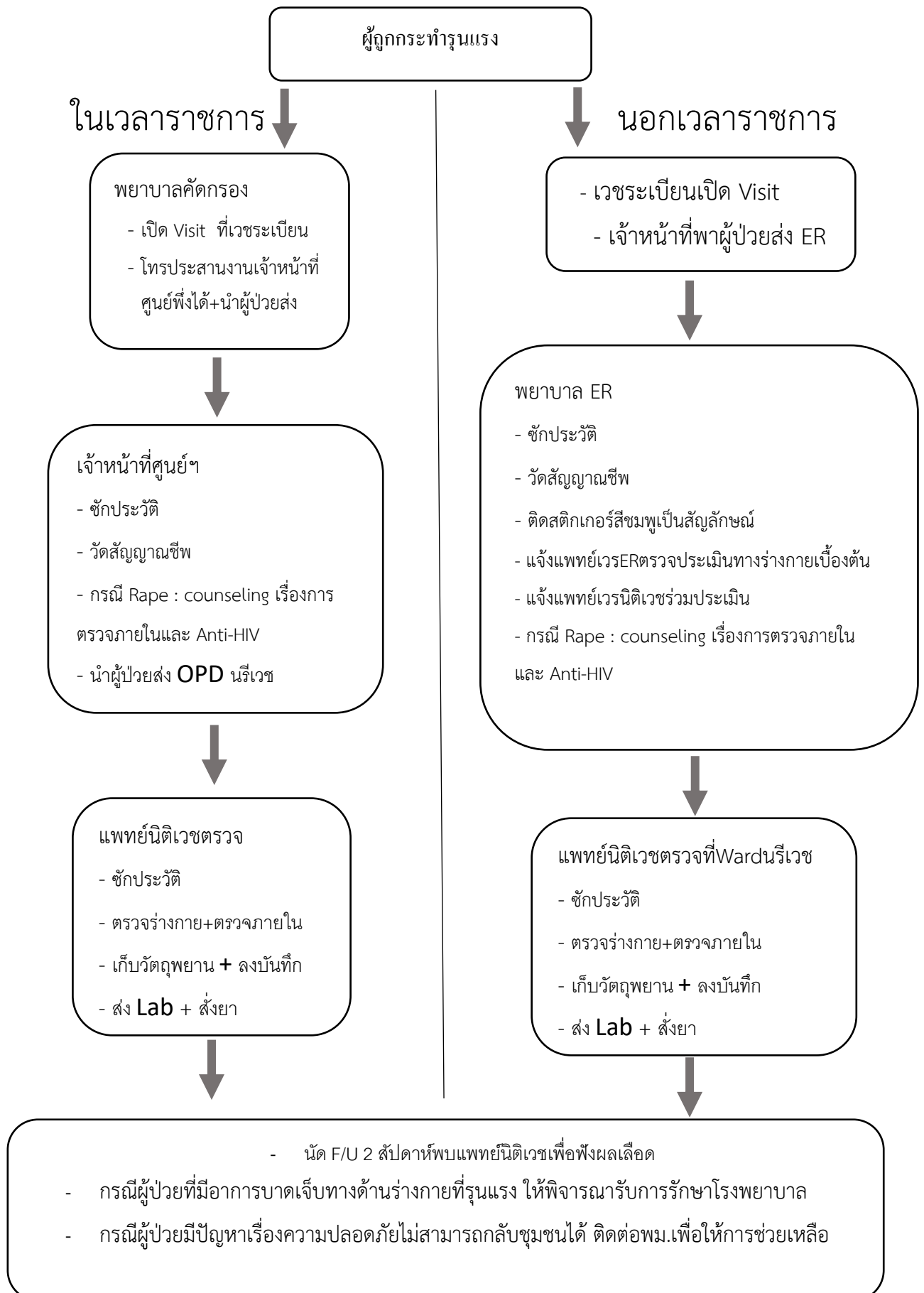
- หมายเหตุ :
- ที่ตั้งศูนย์พึ่งได้ (OSCC) คือ ห้องตรวจนักจิตวิทยา
  - ในเวลาราชการ แพทย์นิติเวชทำการตรวจภายในที่ Ward นรีเวช โดยเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ เป็นผู้ประสานงานและนำส่ง
  - นอกเวลาราชการ แพทย์นิติเวชทำการตรวจภายใน ที่ OPD นรีเวช

การส่งปรึกษาจาก IPD

หากวอร์ดต้องการปรึกษา OSCC ขอให้แพทย์หรือพยาบาลประจำวอร์ดโทรแจ้งที่ศูนย์พึ่งได้โดยตรงในเวลาราชการ พร้อมทั้งทำการกรอกข้อมูลแบบในแบบฟอร์ม OSCC ที่ download ได้จาก intranet โรงพยาบาลชัยภูมิ และ ลงบันทึกใน progress note ว่า consult OSCC

ในรายที่ไม่มีปัญหาเรื่อง physical หรือ sexual abuse แต่มีปัญหาเรื่อง ขาดคนดูแล ขาดที่อยู่ ต้องการปรึกษาเรื่องส่งต่อสถานสงเคราะห์ สามารถ consult นักสังคมสงเคราะห์ให้ดำเนินการได้โดยไม่ต้องผ่านศูนย์พึ่งได้(OSCC)

Flow การดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยที่ถูกกระทำรุนแรงทางร่างกาย/จิตใจ/เพศ โรงพยาบาลชัยภูมิ

*กรณีทราบภายหลังว่าผู้ป่วยเป็นเคส OSCC ให้แจ้งศูนย์ OSCC (โทร 81208) ร่วมให้การดูแลและประสานศูนย์ฯ เพื่อทำการปกปิดข้อมูล